

Sámi allaskuvla
Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPROGRAMMAPLÁNA

Sámi journalistihka bachelorgráda

180 oahppočuoggá

1. Prográmma namma ja grádanamahus go lea geargan oahpus

Sámegillii: Sámi journalistihka bachelorgráda

Norsk: Bachelorgrad i samisk journalistikk

English: Bachelor Degree in Sámi Journalism

2. Oahppoprográmma viidodat

180 oahppočuoggá

Golmma jagi oahppu

Guđa lohkanbaji oahppu

3. Sisabeassangáibádusat

Sámi allaskuvlla vuoddoahpuid oppalaš sisaváldingáibádusat leat oppalaš lohangelbbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta ja sámegiella.

Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđáiigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegiel oahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

4. Oahpahusgiella

Oahpahusgiella lea davvisámegiella, muhto skandináva gielat ja engelasgiella sáhttet geavahuvvot. Oahpahus eangalsgillii ii dulkojuvvo. Eará gielaide oahpahus dulkojuvvo dárbbu mielde.

5. Oahppanjoksosat

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhtta

- máhtta ođasjournalistihka, árvoštallat odđasiid ja dieđuid kritihkalaččat
- máhtta gáldokritihka, diehtá mo välljet ja suddjet gálduid
- máhtta preassa- ja cealkinfriddjavuođa njuolggadusaid
- máhtta ehtalaččat čoavdit odđasiid ja dovdá davviriikkaid preassaetihka njuolggadusaid
- máhtta dehálaš lágaid ja konvenšuvnnaid mat gusket sámide/ álgoálbmogiidda
- máhtta journalistihka šáŋŋeriid, maiddá sosiála mediaid publisserema
- máhtta ovddidit ja geavahit journalisttalaš hutkáivuoda

- máhtta buori giela
- máhtta ráhkadit ođđasiid ja áššiid álgoálbmotgeahčastagas
- máhtta filmmaid bokte ráhkadit feature- dahje portreahttamuitalusaid
- máhtta sihke filbmema ja filmmaid bokte ráhkadit muitalusaid, ideas gitta čájeheami rádjai
- máhtta geavahit ođđaáiggi mediaid reaidduid
- diehtá mo háhká ja analysere servodaga dieđuid ja mo ráhkada dás ođđasiid,
- dovdá fápmostruktuvrraid Sámis
- máhtta čiekŋut árkatalaš servodaga hástalusaide

Gálggat:

Kandidáhtta

- máhtta gaskkustit journalisttalaš dieđuid dakkár hámis mat leat heivehuvvon sisdollui ja vuostáiváldiide
- diehtá mii lea journalistta doaimma servodagas
- máhtta analyseret dálá servodaga, namalassii sámi ja álgoálbmot servodaga ja stuorraservodaga gaskavuodaid ja sámi ja álgoálbmot servodagaid siskkáldas gaskavuodaid
- máhtta háhkat dieđuid, válmmašvuoda ja doaladumi nu ahte buvttada jeavddalaččat ođđasiid ja reportášaid
- máhtta filbmema vuodu ja filbmadramaturgii ja hábmet giehtačállosiid
- máhtta filbmema ja geavahit kámara- ja čuohppanteknikkaid
- máhtta álgoálbmot- ja minoritehtaproblematihka
- máhtta vihkkedallat gálduid ja fápmovuogádagaid kritihkalaččat ja hálddaša digítála reaidduid ohcanvugiid
- máhtta geavahit mánggalágan mediareaidduid, nugo filbmema ja čállima, jietnabargguid ja sosiála mediaid buvttademiid
- máhtta jođanit almmuhit ođđasiid ja seammás vuoruhit etihka beali
- guoddá iežas barggus morálalaš ovddasvástádusa
- dovdá ja máhtta doaimmahusbarggu

Oppalaš gelbbolašvuota:

Kandidáhtta

- lea háhkan erenoamáš gelbbolašvuoda bargat journalistan sámegeallii sámi mediain
- lea háhkan erenoamáš gelbbolašvuoda bargat journalistan sámi ja álgoálbmot áššiiguin
- máhtta čohkket dieđuid ja kritihkalaččat árvvoštallat ođđasiid
- dovdá ja máhtta journalisttalaš doaimma teorehtalaš ja metodalaš eavttuid.
- dovdá ja máhtta geavahit iešgudege journalisttalaš mediašlájaid
- máhtta hálddašit gáldokritihka
- máhtta guorahallijournalistihka metodaidda ja ovdanbuktima

- máhtttá filbmensuorggi ja hálddaša mo buorre idea šaddá filbmamuitalusain, ja máhtttá bargat buot dásiin, álggus gitta čuohppama dássái ja márkanfievrridit iežas filbmamuitalusaid
- máhtttá journalistihka giellagáhttema

6. Oahpu oppalaš sisdoallu

- ❖ **Vuosttaš jagi** studeanttat ohppet ođasjournalistihka. Ohppet mii lea ođas ja mo buvttadit ođđasiid njuovžilit. Sii ohppet sihke gáldogeavaheami ja gáldokritihka. Ohppet maiddá mediaid fápmostruktuvrraid birra ja mii lea journalisttaid doaibma servodagas. Sii ohppet dađis kritihkalaččat vákšut sámi servodagaid. Vuosttaš jagi juo vuoruhuvvo govven ja filbmaoahppu, vai studeanttat ohppet buvttadit ealligovaid mitalusaiguin, maid sáhtta publiseret sihke neahtas, sosiála mediain ja TV:s. Studeanttat hárhjehallet njealje vahku ođasdoaimmahusain ja ovta vahku siskkáldas hárhjehallan Sámi allaskuvllas.
- ❖ **Nuppi jagi** studeanttat ohppet váddásut journalistihkalaš šlájaid: sihke ođđasiidda čieknudit ja featurejournalistihka. Sii ohppet áiccadeami ja mo gielalaččat hervet mitalusaid vai leat logahahtti ja geahčahahttit. Áiccadit, olbmuid sáhkkehallamat ja ođasčieknudeami vuoruhat. Featurešlájaid mitalanvuogit vuoruhuvvojit. Filbmenoahppu nuppi dásis joatká, barget giehtačállosiiguin ja synopsis mitalusaiguin. Filbmenoasis ohppet maid visuála mitalusain ja kámerateknihkaid.
- ❖ Studeanttat dovđájit čieknaleappot árktalaš servodaga dillái, sihke árbevieruide ja hástalusaide mat leat davviguovlluin. Studeanttaide fállujuvvo mátki máilmmiviidosáš doaluide Arctic Frontiersii mii dollojuvvo Romssas juohke jagi ođđajagimánus. Sii maid galledit árktalaš guovllus muhtin álgoálbmotjoavkkku. Filbmenoasis studeanttat ohppet álgoálbmot árbevirolaš muitaleami teknihkaid ja mo dán sáhtta geavahit filmmaid oktavuodas. Váldofáddán lea čuohppan ja mo laktit govaid oktii, vai šaddá mitalusain.
- ❖ Studeanttat ohppet maid mo sosiála mediat doibmet sihke sámi ja álgoálbmotservodagain. Sii oahpásmuvvet ja kártejit mo álgoálbmogat geavahit ja juogadit ođđasiid. Etihka lea dehálaš oassi oahpahasas ja studeanttat ohppet olmmošvuoigatvuodain, cealkin- ja preassafriddjavuodas. Journalistihka fágain, sihke feature- ja guorahalli journalistihkas, ohppet kritihkalaččat árvoštallat ja čilget mediaid dili, sihke báikkálaš, nationála ja internationála dásis. Sis lea guhtta vahku bargohárhjehallan.
- ❖ **Goalmmát jagi** lea studeanttas válljenvjolašvuolta. Son sáhttet čieknudit filbmaohppui ja lohkat álgoálbmot journalistihka. Studeanta sáhtta válljet mannat lonohallanstudeantan eará guvlui.
- ❖ Sámi allaskuvla lágida goalmmát jagi, vuosttaš lohkanbajis, filbmaoahpu sidjiide geat eai mana lonohallanstudeantan. Studeanta oahppá filbmet, čuohppat ja hábmet mitalusaid. Ulbmilin lea ahte hálddašit sihke reportášaid buvttadeami ja guhkit featuremitalusaid.

Oassin dán oahpus lea čiekŋudit sihke sámi ja álgoálbmot muitalanárbevieruide. Studeanta maid oahppá filmahistorjjá ja mat oasit leat dehálaččat bargadettiin filmmaiguin. Fálaldahkan lea maiddái oahppu álgoálbmotjournalistihkas das mo muitalit oddásiid álgoálbmot perspektiivvas ja manne álgoálbmotgielaid vuoruheapmi lea dehálaš. Studeanta oahppá mo eará guovlluin buvttadit oddásiid ja mat áššit leat áigeovuodilat.

- ❖ Goalmmát jagi, 6. lohkanbajis, studeanta čiekŋuda guorahalli journalistihkkii ja čadaha bachelorbarggu dán suorggis, muhto sáhtta maid válljet oanehis dutkama ja dutkanfáttá.
- ❖ 1.-4. ja 6. lohkanbajiin studeanta čuovvu kurssaid journalistihka giellagáhttemis mas oahppá gaskkustit dieđuid riehta, čielga ja ealli sámegeallii dakkár hámis mii lea heivehuvvon mediašlájaide, sisdollui ja vuostáiváldiide.

7. Prográmma huksehus

1. lohkanbadji	2. lohkanbadji	3. lohkanbadji	4. lohkanbadji	5. lohkanbadji	6. lohkanbadji
JOU 100-1 Ođas-journalistihkka 1 (15 oč)	JOU 100-2 Ođas-journalistihkka 2 (15 oč)	JOU 108 Feature-journalistihkka (15 oč)	JOU 110 Árktalaš servodaga hástalusat (10 oč)	Válljenmuni oassi: JOU 146 Filbmaoahppu ja dokumentára buvttadeapmi (25 oč)	JOU 203 Guorahalli journalistihkka (10 oč)
JOU 103-1 Sosiála mediat 1 (5 oč)	JOU 103-2 Sosiála mediat 2 (5 oč)		JOU 103-3 Sosiála mediat álgoálbmogiid perspektiivvas 3 (5 oč)	JOU 147 Álgoálbmot-journalistihkka (5 oč)	
JOU 106-1 Govven- ja filbmenoahppu 1 (5 oč)	JOU 106-2 Govven- ja filbmenoahppu 2 (5 oč)	JOU 109 Preassaetihkka, lágat ja konvenšuvnnat (5 oč)	JOU 202 Doaimmahuslaš hárjehallan (10 oč)	<i>dahje</i>	JOU 211 Journalistihka bachelorbargu (15 oč)
JOU 117-1 Journalistihka giellagáhtten 1 (5 oč)	JOU 117-2 Journalistihka giellagáhtten 2 (5 oč)	JOU 117-3 Journalistihka giellagáhtten 3 (10 oč)	JOU 117-4 Journalistihka giellagáhtten 4 (5 oč)	Lonohallan-vejolašvuohta eará oahppoásahas	JOU 117-5 Journalistihka giellagáhtten 5 (5 oč)

7.1 Geatnegahtton oasit

Buot oahppoovttadagat, earret oahppoovttadagat mat čadahuvvojit viđat lohkanbajis leat geatnegahtton.

Bachelorbargu lea iehčanas bargu álgoálbmotjournalistihka fáttáin. Studeanttas leat guokte molssaeavttu bachelorbarggus. Studeanta sáhtta ráhkadit viiddis journalisttalaš barggu ja vuđolaš metodaraportta bachelorbargun, dahje sáhtta válljet čadahit oanehis dutkama ja dutkanfáttá.

7.2 Válljenmuni oassi

Viđat lohkanbajis studeanttat čadahit doarjjafágaid. Studeanttat sáhttet lohkat journalistihka kurssaid dahje eará fágaid sihke Sámi allaskuvllas ja eará oahppoásahusain, dainna eavttuin ahte Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkeha daid oassin bachelorprográmmii.

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Journalistaoahppu lea huksejuvvon proseassabarggu ja bagadallanpedagogalaš jurddašeamis, ja fágaidrasttildeaddji oahpahusas. Studeanttat ohppet ovddimusat čuolmmaid čoavdima bokte, nu ahte fágaoahpaheaddji bagadallá ja eará studeanttat leat fárus árvvoštallamin bargoproseassa ja gárvves bohtosiid. Eanaš bargobihtáin teorija ja geavatlaš bargu laktásit oktii, ja buot fágaid sisdoallu lea integrerejuvvon.

Bargovuogit leat earret eará:

- Logaldallamat ja seminárat
- Individuála hárjehusat, joavkobarggut ja geavatlaš bargobihtát
- Journalisttalaš metodaidda geavatlaš oahpahallan
- Gieddebargu Sámis ja eará álgoálbmot guovllus
- Hárjehallanbagadallan
- Dutkan ja dutkanraportta čállin iešheanalisis

Studeanttat oassálastit aktiivvalaččat buotlágan dásiin oahpahusas ja lohket lohkanmeari.

9. Árvvoštallanvuogit

Eksámenat leat čilgejuvvon sierra guđege oahppoplánas. Árvvoštallamis váldojuvvojit vuhtii sihke čálalaš ja njálmmálaš skuvlaeksámenat, máhppáárvvoštallamat ja ruovttueksámenat. Bargohárjehallamiid oktavuodas čállojuvvo raporta man árvvoštallamis geavahuvvojit árvosánit dohkálaš ja ii dohkálaš. Muđui addojuvvojit árvosánit ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolimus ceavzinárvosátni. F árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Eksámenat čadahuvvojit Norgga Universitehta ja allaskuvlla lága ja Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid mielde.

10. Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodát

Sámi journalistihka bachelorgráda addá gelbbolašvuoda bargat journalistan sihke sámi ja riikkamediaain. Lea maid vejolaš ásahit iežas mediafitnodaga. Sámi journalistihka bachelor lea

maid mávssolaš oahppu iešguđetlágan diehtujuohkinbargguin almmolaš ja priváhta ásašusain ja fitnodagain. Sámi journalistihka bachelor addá maid vuodtu beassat joatkit mastergrádaoahpuin.

11. Eará dieđut

Sámi journalistihka bachelor lágíduvvo ollesáiggi oahppun Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Oassi oahpahusas sáhtta lágíduvvot gáiddusoahpahussan, ja neahttavuđot ja neahttadoarjja oahppun. Bargohárjehallamat lágíduvvojit ovddimusat sámi mediaásašusain ja studeanta ferte leat gárvvis orrut eará báikkis hárjehallama áigge. Oahppomátkkis studeanttat sáhttet gártat máksit iežaset oasi dahje galget leat gergosat háhkat ruđa oahppomátkkiide ovtta eará studeanttaiguin. Studeanttas lea vejolašvuolta ja son ávžžuhuvvo váldit oasi oahpus Sámi allaskuvlla ovtta bargi oahppoásašusain, ovddimusat Árktaš Universitehta ásašusain ja WINHEC ásašusain. Skuvla láchčá dili nu ahte dákkár oahpu lea vejolaš váldit, ovddimusat goalmmát jagi vuosttas lohkanbajis.

Kvalitehtasihkkarastimis čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádhkii ja dasa makkár vejolašvuodát ja geatnegasvuodát studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpas. Ásašudásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraportta vuodul.

12. Oahppoovttadagat Sámi journalistihka bachelorprográmmas

Oahppoovttadagat	Oahppo- čuoggát	Eksámenvuohki	Árvvoštallan vuohki
JOU 100-1 Ođasjournalistihkka 1	15	Ruovttueksámen	A - F
JOU 100-2 Ođasjournalistihkka 2	15	Ruovttueksámen	A - F
JOU 103-1 Sosiála mediat 1	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 103-2 Sosiála mediat 2	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 106-1 Govven- ja filbmenoahppu 1	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 106-2 Govven- ja filbmenoahppu 2	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 117-1 Journalistihka giellagáhtten 1	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 117-2 Journalistihka giellagáhtten 2	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 103-3 Sosiála mediat álgoálbmogiid perspektiivvas 3	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 108 Featurejournalistihkka	15	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 109 Preassaetihkka, lágat ja konvenšuvnnat	5	5-beaivásaš ruovttueksámen	A - F
JOU 110 Árktalaš servodaga hástalusat	10	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 117-3 Journalistihka giellagáhtten 3	10	14-beaivásaš ruovttueksámen	A - F
JOU 117-4 Journalistihka giellagáhtten 4	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 202 Doaimmahuslaš hárjehallan	10	Reflekšuvdnačálus ja hárjehallanraporta	Ceavzán/ ii ceavzán
JOU 146 Filbmaoahppu ja dokumentára buvttadeapmi	25	Ruovttueksámen	A - F
JOU 147 Álgoálbmotjournalistihkka	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 203 Guorahalli journalistihkka	10	Reflekšuvdnačálus ja ruovttueksámenat	A - F
JOU 117-5 Journalistihka giellagáhtten 5	5	6-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 211 Journalistihka bachelorbargu	15	Ruovttueksámenat	A - F